

Ο «Αφανής Ναύτης»

Πολιτισμός / Ιστορία

Νικόλαος Παπανικολόπουλος, Υποναύαρχος Λ.Σ. (ε.α)

Σε πάρα πολλά κράτη, συνήθως στην πρωτεύουσά τους, υπάρχει ένα συμβολικό μνημείο, το "Μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη".

Είναι μια πράξη που προέρχεται από την αρχαιότητα, όταν πίστευαν ότι βασανίζονταν οι ψυχές όσων τα σώματα δεν είχαν ταφεί. Έτσι, η ταφή αυτών που είχαν χαθεί τα πτώματα στους πολέμους, γινόταν συμβολικά με την κατασκευή ενός κenoταφίου καλουμένου και "Μνημείο άγνωστου στρατιώτη".

Στην πρωτεύουσα του ελληνικού κράτους, στην πλατεία Συντάγματος, μπροστά από το κτίριο της Βουλής των Ελλήνων, βρίσκεται το Μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη το οποίο κατασκευάστηκε τη δεκαετία του 1930.

Όμως, η ιστορία της πατρίδας μας είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη θάλασσα και εκτός από τον Έλληνα στρατιώτη υπάρχει και ο Έλληνας ναυμάχος. Από την ένδοξη ναυμαχία της Σαλαμίνας (480 π.Χ), το «θαύμα του '21», τις νικηφόρες ναυμαχίες των Βαλκανικών πολέμων(1912-13) και το Έπος του '40, το οποίο αναμφίβολα γράφτηκε στην Πίνδο, το Γράμμο και το Βίτσι, αλλά δεν μπορεί να παραβλεφτεί και η ένδοξη συμμετοχή της εμπορικής μας ναυτιλίας. Οι Έλληνες ναυτικοί, και τα χρόνια αυτά (1939-1945) ταξίδευαν σε όλες τις θάλασσες της υδρογείου. Επιβίωναν ή χάνονταν, χωρίς κανένας να πληροφορείται την τύχη τους. Οι Έλληνες ναυτικοί ήταν οι αφανείς ναύτες. Πάνω από 2.000 Έλληνες ναυτικοί έχασαν τη ζωή τους, κυρίως από τορπιλισμούς γερμανικών υποβρυχίων, ενώ άλλοι 2.500 κατέστησαν ανάπηροι εφ' όρου ζωής.

Έτσι, έστω και μετά από πολλά χρόνια, το 2015, μετά από εισήγηση του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού και σχετική απόφαση του Συμβουλίου Αρχηγών Γενικών Επιτελείων και του Υπουργείου Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων, στο Μνημείο προστέθηκαν οι λέξεις «Αιγαίο», «Ιόνιο», «Μεσόγειος» και «Ατλαντικός» σε ένδειξη ευγνωμοσύνης προς τον άγνωστο Έλληνα ναύτη που έπεσε εν καιρώ πολέμου.

Οι λέξεις «Αιγαίο», «Ιόνιο» και «Μεσόγειος» αποτελούν πεδία μεγάλων ναυμαχιών και σημαντικών ναυτικών επιχειρήσεων κατά τη διάρκεια των εθνικοαπελευθερωτικών αγώνων των Ελλήνων, ενώ η λέξη «Ατλαντικός» προστέθηκε σε ένδειξη αναγνώρισης των θυσιών των πληρωμάτων του Εμπορικού Ναυτικού στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο στην προσπάθεια ανεφοδιασμού της Ευρώπης από την Αμερική.

Μάλλον, η αξιοπρέπεια των ναυτικών μας ήταν το εμπόδιο για δημοσιότητα της προσφοράς τους. Μάλλον, η σεμνότητά τους, κράτησε τη θυσία τους τόσα χρόνια μακριά από μια τέτοια διαδικασία.

Ευτυχώς, είχαν προηγηθεί απλοί αλλά ευαίσθητοι πολίτες, στενοί συγγενείς ή φίλοι, σε ναυτότοπους της χώρας που ενδιαφέρθηκαν να στήσουν ένα Μνημείο ή μια Προτομή, για τον Αφανή Ναύτη. Τίμησαν αυτούς που έφυγαν για την αιώνια

ζωή, αφίλητοι, άκλαυτοι, ασυντρόφευτοι, αστόλιστοι και ακήδευτοι μακριά από την πατρική γη.

Τους αναφέρω «τιμής ένεκεν». Χίος 1958 (Βρονταδος, Καρδάμυλα), Άνδρος 1959, Ερμούπολη Σύρου (1978), Πειραιάς (Ακτή Πειραιϊκής 1969 και Προάυλιο Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου 2019), Καλαμάτα 2006, Πρέβεζα και Πόρτο Ράφτη.

Στη ναυτική πρωτεύουσα της Ελλάδας, τον Πειραιά, που εκπροσωπεί όλη τη Ναυτική Ελλάδα, ο Αφανής Ναύτης τιμάται :

Με ένα τσιμεντένιο Σταυρό που αγναντεύει τη θάλασσα από την Πειραιϊκή ακτή. Είναι το μόνο που απέμεινε από τη σύνθεση ενός Μνημείου που το 1969 όταν στήθηκε και εγκαινιάστηκε, περιελάμβανε μια σύνθεση αποτελούμενη από τον τσιμεντένιο Σταυρό, ένα θαλάσσιο κύμα που πάνω του έφερε πέντε (5) ορειχάλκινους γλάρους, συμβολίζοντας τις πέντε ηπείρους και μια μαρμάρινη πλάκα με την επιγραφή «ΜΝΗΜΗ ΚΑΙ ΤΙΜΗ ΑΙΩΝΙΑ ΤΩΝ ΕΝ ΘΑΛΑΣΣΑΙΣ ΑΠΩΛΕΣΘΟΝΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΝΑΥΤΙΚΩΝ».

Με ένα άγαλμα, ανδριάντα, του ανώνυμου ναυτικού που τον χαρακτηρίζει η απaráμιλλη ελληνική ναυτοσύνη, του ναυτικού που δείχνει να έχει περάσει πολλά βάσανα, πολλούς αγώνες για να δαμάσει τη θάλασσα, ατενίζοντας την απεραντοσύνη της, στον προάυλιο χώρο του Αγίου Νικολάου υπό τη Σκέπη του προστάτη του Αγίου. Το έργο φιλοτεχνήθηκε από τον Γλύπτη Γεώργιο Ρούσση και είναι δωρεά του Βαγγέλη Μαρινάκη. Τα αποκαλυπτήριά του έγιναν με κάθε επισημότητα στις 21 Απριλίου 2019.

Αλεξανδρούπολη, Καλοκαίρι 2022

Υποναύαρχος Λ.Σ (ε.α)

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

(Το κείμενο αυτό γράφτηκε με αφορμή τον εορτασμό της «Ναυτικής Εβδομάδας» από λιγοστούς Δήμους οι οποίοι - και προς τιμή τους - την αναβίωσαν και τίμησαν τον «Αφανή Ναύτη», καθώς πανελλαδικά, τελευταία φορά, γιορτάστηκε το καλοκαίρι του 2008)

Πηγή: aktines.blogspot.com

<https://bit.ly/3bhDTUr>